

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра міжнародних відносин

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІНТЕГРАЦІЙНІ ТА ДЕЗІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В МІЖНАРОДНИХ
ВІДНОСИНАХ»**

Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № _1_ від “29_”серпня_ 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Інтеграційні та дезінтеграційні процеси в міжнародних відносинах
Освітня програма	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс/семестр	3/5
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://test-d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни
<p>Метою викладання дисципліни «Інтеграційні та дезінтеграційні процеси в міжнародних відносинах» є формування в студентів наукового розуміння сутності та особливостей інтеграційних процесів, основних теоретичних засад, передумов та форм інтеграції; досвіду регіональної інтеграції, детального розгляду інституційних, правових та економічних аспектів функціонування Європейського Союзу; увагу звертається на найбільш відомі інтеграційні угруповування світу, аналіз дезінтеграційних викликів та криз в міжнародних відносинах.</p> <p>Основні цілі вивчення дисципліни: ознайомити студентів із сутністю процесу регіональної інтеграції, теоретичними основами, концепціями та сучасними моделями інтеграційного розвитку; сприяти формуванню у студентів розуміння передумов та історичних етапів розвитку інтеграційних утворень у світі; ознайомити із правовою та інституційною особливістю функціонування Європейського Союзу; дослідити особливості інтеграційних процесів на пострадянському просторі; виокремити засади функціонування основних інтеграційних об'єднань в Північній та Південній Америці, Африці та Азії ; дослідити особливості участі України в регіональних інтеграційних угруповуваннях; забезпечити критичне розуміння дезінтеграційних викликів та криз в міжнародних відносинах.</p>
Компетентності
<p>Дана дисципліна покликана розвинути наступні компетентності:</p> <p>Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, які відповідають меті та завданням навчальної дисципліни</p> <p>Загальні компетентності: ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 4. Знання та розуміння предметної області. ЗК 5. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу</p>

ЗК 12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 1 Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин та / або регіональних студій

СК 2 Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК 7 Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси на Європейському континенті та місце в них України.

СК 8 Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

Результати навчання

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені

РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних акторів у світовій політиці.

РН15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.

3. Структура дисципліни

Тема	Результати навчання	Завдання
Тема 1. Сутність інтеграції як складової частини міжнародних відносин.	Розуміти значення поняття «інтеграції» та особливостей регіональної інтеграції. Розглянути процеси глобалізації .інтернаціоналізації та регіональної інтеграції. Визначити види, завдання та етапи інтеграційного процесу. Виокремлювати історичні передумови європейської інтеграції та особливості інтеграції в різних регіонах світу..	<ul style="list-style-type: none"> • Тести • Контрольні запитання, • Есе «Імперія як форма політичної інтеграції», • Завдання для самостійної роботи
Тема 2. Основні теоретичні концепції інтеграції.	Ознайомитися із ринковою концепцією інтеграції (економічний лібералізм) та ринково-інституційною концепцією інтеграції (неолібералізм). Проаналізувати структурну (структуралістську) концепцію інтеграції. Розглянути теоретичні засади федералістської теорії та її подальшу кризу. Розуміти концепцію традиційного функціоналізму. Ознайомитися із витоками нефункціоналістської концепції та значенням явища «переливу». Окрему увагу звернути на міжурядовий підхід Стенлі Хоффмана та ліберальний інтергавернменталізм (ліберальний міжурядовий підхід) Ендрю	<ul style="list-style-type: none"> • Тести • Контрольні запитання, • Індивідуальне завдання; • Завдання для самостійної роботи

	<p>Моравчика. Знати нові підходи до європейської інтеграції: теорію багаторівневого управління та концепцію «Європи змінних геометрій»</p>	
<p>Тема 3. Створення Європейського Союзу. Права та інституційна структура ЄС</p>	<p>Розглянути початок європейської економічної інтеграції. (Меморандум Ж. Монне та Декларація Р.Шумана). Ознайомитися із етапами об'єднання і створення спільного ринку (1955-1989). Аналіз Маастрихського договору. Визначення перешкод прийняття Конституції Європейського Союзу. Розгляд значення Лісабонського договору. Визначити особливості правової системи Європейського Союзу. Розглянути специфіку діяльності основних органів Європейського Союзу (Європейського Парламенту, Європейської Ради, Ради ЄС, Європейської Комісії).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Тести • Контрольні запитання, • Есе; • Індивідуальне завдання; • Завдання для самостійної роботи
<p>Тема.4 Дезінтеграційні та кризові процеси в Європейському Союзі.</p>	<p>Визначити передумови та чинники дезінтеграційних процесів. Розглянути економічні, міграційні та безпекові виклики і загрози для ЄС. Розглянути прояви євроскептицизму. Оцінити причини виникнення Брексіт та його наслідки для країн ЄС. Розглянути вплив російсько-української війни на європейську інтеграцію. Розуміти подальші перспективи та наслідки кризових та дезінтеграційних процесів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Тести • Контрольні запитання, • Есе; • Індивідуальне завдання; • Завдання для самостійної роботи
<p>Тема 5. Роль і значення для міжнародної інтеграції ГАТТ/СОТ</p>	<p>Розглянути передумови створення і функціонування Генеральної угоди з тарифів і торгівлі. (ГАТТ). Знати інституційні та правові характеристики Світової організації торгівлі (СОТ): основні принципи та правила. Розглянути процедуру прийняття до СОТ. Дослідити ефективність функціонування: перспективи та проблеми</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Тести • Контрольні запитання, • Есе; • Індивідуальне завдання; • Завдання для самостійної роботи

	організації.	
Тема 6. Інтеграційні процеси на пострадянському просторі.	Розглянути створення та особливості інтеграції СНД. Виділити специфіку інтеграції в рамках Організації Чорноморського економічного співтовариства. Дослідити основні напрями співпраці в ГУУАМ. Виокремити нові формати інтеграції.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести • Контрольні запитання, • Есе; • Індивідуальне завдання; • Завдання для самостійної
Тема 7. Етапи та процеси інтеграції держав Північної та Південної Америки	Знати особливості та перспективи розвитку інтеграційних процесів в Північній Америці. Розглянути історію створення, засади і механізми співпраці в межах Північноамериканської асоціації вільної торгівлі (НАФТА) Виокремити регіональні інтеграційні об'єднання в Латинській Америці. Прослідкувати генезу, засади функціонування та інституційну структуру МЕРКОСУР. Визначити особливості інтеграційних процесів в Карибському басейні та Центральній Америці. Дослідити процеси дезінтеграції в регіоні.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести • Контрольні запитання, • Есе; • Індивідуальне завдання; • Завдання для самостійної
Тема 8. Інтеграція в Азійсько-Тихоокеанському регіоні	Знати характеристику та особливості Азійсько-Тихоокеанського регіону: передумови інтеграції. Розглянути Азійсько-тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС) та Асоціацію країн Південно-Східної Азії (АСЕАН). Прослідкувати особливості діяльності інших інтеграційних об'єднань регіону («план Коломбо», Асоціація регіонального співробітництва (СААРК), ШОС, СПАРТЕКА та ін..) Аналізувати сучасні тенденції в азійсько-тихоокеанському регіоні. та ризики для інтеграції	<ul style="list-style-type: none"> • Тести • Контрольні запитання, • Есе; • Індивідуальне завдання; • Завдання для самостійної
Тема.9 Проблеми та перспективні напрямки розвитку інтеграційних союзів в Африці.	Визначити специфічні риси інтеграційних процесів на Африканському континенті. Організація Африканської єдності. Розглянути діяльність Економічного співтовариства країн Західної Африки (ЕКОБАС), Спільного ринку Східної та Південної Африки (КОМЕСА), Південноафриканського	<ul style="list-style-type: none"> • Тести • Контрольні запитання, • Есе; • Індивідуальне завдання; • Завдання для самостійної

	співтовариства розвитку (САДК) Дослідити міжрегіональну інтеграцію країн Азії та Африки (Близькосхідну зону вільної торгівлі та її субрегіони). Проаналізувати нові форми інтеграційних об'єднань в Африці та ризики інтеграції в регіоні.	
Тема 10. Місце України в міжнародних інтеграційних процесах	Розглянути особливості вступу України в СОТ. Виокремити участь України в регіональних об'єднаннях пострадянського простору. Прослідкувати етапи та особливості європейської інтеграційної політики України. Розглянути Угоду про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС; Угода про асоціацію між Україною та ЄС; статус кандидата на вступ в ЄС. Визначити критерії, які необхідно виконати для вступу в ЄС.	

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Практичне (семінарське) заняття	20
Самостійна робота по лекційних тематиках	10
Контрольна робота	10
Індивідуальне завдання	10
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Робота на практичних заняттях	Оцінка за самостійну роботу	Контрольна робота	Оцінка за індивідуальне завдання	Екзамен	Разом
20	10	10	10	50	100

- Оцінювання відповідей студентів на *практичних (семінарських)* заняттях відбувається за 5 бальною шкалою. По завершенні теоретичного навчання максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 20 балів.
- Оцінювання **самостійної роботи** (максимально 10 балів) передбачає проходження тестування за лекційними та додатковими матеріалами. Оцінювання відбувається у 100-бальній шкалі, отримана оцінка сходиться на ваговий коефіцієнт 0,1.
- *Контрольна робота* передбачає проходження 20 тестів для перевірки засвоєних знань. Оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множить на ваговий коефіцієнт 0,1, відповідно максимальний бал може скласти 10 балів
- Оцінювання *індивідуального завдання* (максимально 10 балів) передбачає підготовку творчої роботи у формі презентації та її аудиторний захист. Студент відповідно до запропонованих тематик готує аналітичний матеріал (20–25 слайдів) (сутність проблеми, актуальність, історію, основні стадії та сучасні тенденції) із списком використаних інформаційних джерел. При оцінюванні роботи береться до уваги структурованість викладання змісту роботи, повнота розкриття теми, самостійність в розв'язанні проблематики, власні форми систематизації та представлення інформації
- Оцінка за іспит формується на основі результатів тестування (максимальна оцінка за тести – 50 балів). Оцінювання за *екзамен* відбувається у 100-бальній шкалі, отримана оцінка сходиться на ваговий коефіцієнт 0,5.
- *Підсумкова оцінка* за вивчення дисципліни складається із математичної суми балів за роботу на семінарах (максимально – 20 балів), отриманих балів за самостійну роботу (максимально – 10), за контрольну роботу (максимально – 10), за індивідуальне завдання (максимально – 10) і оцінки, отриманої за екзамен (максимальний бал – 50 балів), що в сумі максимального може скласти 100 балів.
- При виставленні балів за модульний контроль оцінюються: рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів, самостійне опрацювання тем, написання есе, опрацювання завдань, підготовка презентацій доповідей, підготовка індивідуальних завдань тощо.

Критерії оцінювання за 100-бальною шкалою:

- *90-100 балів* – Студент вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.
- *70-89 балів* – Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.
- *50-69 балів* – Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача.
- *Менше 50 балів* – У студента не сформовані комунікативні уміння та навички; студент допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання,

потребує постійної допомоги викладача.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (відеофайли, презентації, схеми)
Рекомендована література	
<p>Булатова О. В. Регіональна складова глобальних інтеграційних процесів : монографія. Донецьк : ДонНУ, 2012. 386 с.</p> <p>Буряк П. Ю., Гупало О. Г. Європейська інтеграція і глобальні проблеми сучасності [Текст] : навч. посіб.-К.: "Хай-Тек Прес", 2007. 336 с</p> <p>Вахудова А. М. Нерозділена Європа: демократія, важелі впливу та інтеграція після комунізму / Пер. з англ. Тараса Цимбала. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2009. 379 с.</p> <p>Глобальна та національна безпека : підруч. / авт. кол. : В.І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянчук та ін. / за заг. ред. Г.П. Ситника. Київ : НАДУ, 2016. 784 с.</p> <p>Голуб'як Н. Посткомуністична трансформація громадянського суспільства Республіки Польщі. Вісник Прикарпатського університету. Політологія / Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ: ЛІК, Вип.13. 2019. С. 164-168.</p> <p>Голуб'як Н. Нові ініціативи Спільної політики безпеки та оборони ЄС. Вісник Прикарпатського університету. Політологія / Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ: ЛІК, Вип.14. 2020. С.171-176.</p> <p>Зовнішня політика країн Європи. Частина 1 : навчальний посібник, О. Л. Гільченко, М. А. Светлакова, М. В. Булик. Маріуполь : МДУ, 2021. 156 с.</p> <p>Holubiak N. External Factors of System Transformation in Poland. Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. №3-4. 2018. P.16-24. https://journals.indexcopernicus.com/search/article?articleId=1895198</p> <p>Довідник з європейської інтеграції / [колектив авторів] ; під ред. д.е.н., проф. О.Б. Чернеги. 3-тє вид., переробл. і доповн. Кривий Ріг: Видавець ФОП Чернявський Д.О., 2019. 520 с..</p> <p>Європейська інтеграція : навч. посіб. / за ред.: М.І. Макаренка, Л.І. Хомутенко. К.: Центр учбової літератури, 2015. 344 с.</p> <p>Європейська інтеграція України: російський фактор. Національна безпека і оборона. 2020. №1-2. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/journal/ukr/NSD181-182_2020_ukr.pdf</p> <p>Євроінтеграція України в системі міжнародної економічної інтеграції : навчальний посібник / І. Ю. Матюшенко, С. В. Беренда, В. В. Резніков. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 504 с</p> <p>Європейська та євроатлантична інтеграція [Текст] : навчальний посібник/за ред. О.М.Лютак. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 376 с</p> <p>Європейський Союз після Brexit: продовження історії Моногр. / А.В. Грубінко, А.Ю. Мартинов. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2021. 258 с.</p> <p>Європейська політика сусідства. План дій Україна – Європейський Союз. URL : http://www.delukr.cec.eu.int/data/doc/Action-plan-ukr.pdf.</p> <p>Європейський проект та Україна : монограф. / А. В. Єрмолаєв, Б. О.</p>	

- Парахонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова [та ін.]. К. : НІСД, 2012. С. 75–136.
- Історія європейської інтеграції : навчальний посібник / за ред. О. М. Скрипник. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 370 с.
- Історія європейської інтеграції від Римської імперії до європейського Союзу : монографія / І. В. Яковкж, Т. М. Анакіна, О. Я. Трагнюк, Т. В. Комарова ; за ред. І. В. Яковюка. К. : Ред. журн. «Право України», 2012.
- Інституційна система ЄС : навч. посіб. / Л. Л. Прокопенко, О. М. Рудік, Н. М. Рудік. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. 220 с.
- Інтеграційна траєкторія національної господарської системи в глобальному суспільстві : монографія / Г. М. Коломієць, О. В. Меленцова, І. І. Помінова. Х. : МОНОГРАФ, 2016. 275 с.
- Копійка В. Європейський Союз: історія і засади функціонування : навч. посіб. / В. Копійка, Т. Шинкаренко. К. : Знання, 2012. 759 с.
- Копійка В., Маковський С. Запуск «третього шляху» європейської інтеграції: причини, розвиток та виклики. Актуальні проблеми міжнародних відносин, Т. 1, № 148. 2021. DOI: <https://doi.org/10.17721/apmv.2021.148.1>
- Мідделаар Л. Перехід до Європи. Як континент став союзом. К., 2018. 576 с.
- Міжнародна інтеграція: Навч. посібник. Серія Євроінтеграція: український вимір. За ред. проф. Телешуна С. О., Бакуменка В. Д. Ужгород: «Ліра», 2009. 472 с.
- Нова політика Європи: десять років політичних криз / Мідделаар Луук ван ; Перекл. Олексій Панич. К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2021. 408 с.
- Пазізіна К. В. Світова та європейська інтеграція: навч. посіб / К. В. Пазізіна, А. В. Уніят. Тернопіль: [б. в.], 2013. 258 с.
- Палагнюк Ю. В. Основні етапи європейської інтеграції. Єдиний економічний та валютний союз / Мультимедійний підручник «Управління в ЄС та політика європейської інтеграції». URL: <https://eugov.chmnu.edu.ua/>
- Піпченко Н., Макаренко Є. та Рижков М. Сучасні виклики інтеграційній політиці ЄС. On-Line Journal Modelling the New Europe, № 31. 2019, р. 37-60, DOI: 10.24193/OJMNE.2019.31.03
- Переформатування європейської інтеграції: можливості і ризики для асоціації Україна-ЄС / В. Сіденко (керівник проекту) та ін. Київ: Заповіт, 2018. 214 с.
- Процеси економічної дезінтеграції в сучасному світовому господарстві : монографія / О. І. Шнирков, А. С. Філіпенко, Н. В. Резнікова та ін. за ред. Шниркова. К.: Київський університет, 2018. 159 с.
- Розвиток новітніх форм міжнародної економічної інтеграції на початку ХХІ століття: монографія / О. І. Шнирков, А. С. Філіпенко, Р. О. Заблоцька, З. О. Луцишин та ін. ; за ред. О. І. Шниркова. К.: ВПЦ «Київський університет», 2016. 415 с.
- Сучасні міжнародні системи та глобальний розвиток (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2015. 556 с.
- Філософія інтеграції: Монографія / За заг. ред. В. Д. Бондаренка, Ф. Г. Вашука. Ужгород: ЗакДУ, 2011. (Серія «Євроінтеграція: український вимір»; Вип. 18). 273 с.
- Berend I. T. The history of European integration: a new perspective. Routledge, 2016. 284 p.
- Borchardt Klaus-Dieter. European Integration. The origins and growth of the European Union. European Documentation Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 1995. 85 p.
- Van Apeldoorn, E. B., Henk W. Overbeek, and Magnus Ryner Theories of European integration: a critique. A ruined fortress? Neoliberal hegemony and transformation in Europe. 2003. P. 17-45.
- Rosamond B. The political sciences of European integration: disciplinary history and EU studies. Handbook of European Union Politics. 2007. P. 7-30.
- Rosamond Ben Theories of European integration. N.Y. 2000. 260 p.

Інформаційні ресурси

- Інформаційною базою вивчення навчальної дисципліни є:
- законодавчі акти, нормативні документи, інструктивні, методичні матеріали та рекомендації міністерств і відомств;
  - праці вітчизняних і зарубіжних вчених;
  - матеріали науково-практичних конференцій;
  - підручники та навчальні посібники на електронних носіях;
  - професійні видання України;
  - Інтернет-ресурси, зокрема:
    - 1) Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua/>
    - 2) Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого – <https://nlu.org.ua/>
    - 3) Наукова бібліотека ПНУ – <http://lib.pnu.edu.ua/>

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра міжнародних відносин м. Івано-Франківськ, вул. Чорновола 1, каб. 103 (096) 30-99-635, (0342) 75-20-27 kmv@pnu.edu.ua Сторінки в соцмережах: https://www.facebook.com/pnuir https://www.instagram.com/pnu_international_relations/
Викладач	 Голуб'як Наталія Романівна – кандидат політичних наук, старша викладачка кафедри міжнародних відносин
Контактна інформація викладача	+ 3 8099 743 11 24 nataliia.holubiak@pnu.edu.ua

Політика курсу

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується Положення про порядок організації та проведення оцінювання

	<u>успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.)</u>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до <u>Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника»</u> (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.)
Невідповідна поведінка під час Заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» <u>«Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти»</u> - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Додаткові бали	Студент має змогу також отримати додаткові бали , пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах тематики дисципліни впродовж навчального семестру; взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, конференції, круглому столі, інших видах наукової активності, які відповідають профілю дисципліни; опублікувавши наукову працю, яка відповідає профілю дисципліни. Відповідно до <u>Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника»</u> (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.). відповідні студенти можуть отримати додаткові бали на підставі рішенням кафедри міжнародних відносин
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується <u>Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»</u> (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 із внесеними змінами наказ № 80 від «12» лютого 2021 року) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/

Викладач

Голуб'як Н.Р.